

Besluit

Besluit strekkende tot het verlenen van accreditatie aan de opleiding wo-onderzoeksmaster Midden-Oosten Studies (research) van de Universiteit Leiden

	Gegevens	
datum	30 april 2015	Naam instelling : Universiteit Leiden
onderwerp	Definitief besluit	Naam opleiding : wo-onderzoeksmaster Midden-Oosten Studies (research) (120 ECTS)
accreditatie wo-onderzoeksmaster	Midden-Oosten Studies (research) van de Universiteit Leiden (003271)	Datum aanvraag : 28 augustus 2014 Variant opleiding : voltijd Locatie opleiding : Leiden Datum hoorzitting : 20 november 2014 Datum KNAW-advies : 13 februari 2015 nstellingstoets kwaliteitszorg : ja, positief besluit van 2 juli 2013

Uw kenmerk

Beoordelingskader

ons kenmerk NVAO/20151300/ND 2011. Beoordelingskader beperkte opleidingsbeoordeling onderzoeksmasters van 22 november 2011.

Bijlage(n)

2 Bevindingen

De NVAO stelt vast dat in het KNAW-advies deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden de commissie de kwaliteit van de opleiding voldoende heeft bevonden.

Advies van de KNAW-commissie

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De Faculteit der Geesteswetenschappen van de Universiteit Leiden biedt negen onderzoeksmasteropleidingen aan. De opleiding Midden-Oosten Studies (research) combineert de theoretische concepten van Area Studies met disciplinaire vaardigheden (zoals politiek, geschiedenis, literatuur, religie of filosofie) toegespitst op een regio, en een taalkundige specialisatie (zoals Turks, Perzisch of Arabisch). Hoewel formeel een eigenstandige opleiding, wordt het vanuit het Leiden University Institute for Area Studies (LIAS) samen met de onderzoeksmaster Asian Studies georganiseerd en aangeboden.

De commissie stelt vast dat de eindtermen van alle gevisiteerde onderzoeksmasters opgebouwd zijn volgens het stramien van de Dublin descriptoren. Voor de opleiding Midden-Oosten Studies (research) gaat het in totaal om 21 eindtermen die beogen de kennis, het begrip en de vaardigheden van studenten te verbreden en te verdiepen, en hen

Pagina 2 van 9 te trainen in wetenschappelijke methodes. De commissie constateert dat met name de onderzoeksoriëntatie van de opleiding nadrukkelijk aan bod komt in talrijke eindtermen. Andere kenmerken zijn de aandacht voor de kennis van brontalen (eindterm I.6) en voor een *'sophisticated understanding of the stakes in the politics of knowledge and their relationship with the ethics of global citizenship'* (eindterm III.1).

In Nederland wordt de opleiding Midden-Oosten Studies (research) enkel aan de Universiteit Leiden aangeboden. Naast deze interdisciplinaire onderzoeksmaster is er ook een eenjarige masteropleiding die binnen een specifiek domein voortbouwt op de bacheloropleiding. Uit de benchmarking in de Kritische Reflectie blijkt dat een aantal universiteiten (Oxford, Parijs, Chicago) vergelijkbare programma's aanbiedt die echter verschillen qua doelstelling en/of organisatorische inbedding.

Het inhoudelijke profiel van de onderzoeksmaster Midden-Oosten Studies (research) is volgens de commissie zeer breed aangezet. Die thematische breedte kan leiden tot zowel versnippering van de aandacht als tot hyperspecialisatie. De commissie beschouwt dit als een punt van zorg waaraan de opleiding meer sturing kan geven. Wat betreft de algemene doelstellingen van de opleiding constateert de commissie dat deze overeenkomen met wat van een onderzoeksmasteropleiding mag verwacht worden. De beoogde eindkwalificaties dekken het masterniveau adequaat af en zijn toereikend om een promotietraject te kunnen starten en te volbrengen. Volgens de commissie voldoen de eindtermen ook aan de eisen van vakgenoten en het beroepenveld, en zijn ze vanuit internationaal perspectief voldoende actueel. De commissie stelt wel vast – en geeft als aandachtspunt mee – dat de eindtermen van de opleiding Midden-Oosten Studies (research) onvoldoende refereren aan niet-academische functies en vaardigheden op de onderzoekgerelateerde arbeidsmarkt buiten het academische werkveld.

Het geheel overziende beoordeelt de commissie Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties, als voldoende.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Programma

Het onderzoeksmasterprogramma Midden-Oosten Studies (research) (120 EC) bestaat uit vier semesters en gaat tweemaal per jaar van start. De opleiding biedt een gezamenlijk programma aan met de onderzoeksmaster Asian Studies. Het programma heeft de laatste jaren heel wat wijzigingen ondergaan. Vanaf september 2014 bestaat het eerste jaar uit twee common courses (20 EC) en vier keuzevakken. Tijdens het derde semester gaan studenten naar het buitenland voor een studieverblijf of onderzoeksstage (30 EC) of volgen ze drie keuzevakken. Het vierde semester is volledig gewijd aan de scriptie (30 EC). Een aantal keuzevakken (tot 40 EC) is specifiek ontwikkeld voor onderzoeksmasteropleidingen. Andere keuzevakken (tot 30 EC) worden ook aangeboden in de reguliere masteropleiding.

De commissie stelt vast dat een buitenlandverblijf als dusdanig wordt gepromoot maar dat de individuele realisatie ervan in hoge mate afhankelijk is van de individuele en institutionele netwerken van docenten, instituut en faculteit. Studenten die naar het buitenland willen, zijn tevreden over de ondersteuning hiervoor door de docent/supervisor. De commissie geeft de opleiding, de faculteit en de instelling ter overweging om meer werk te maken van de logistieke en financiële ondersteuning voor een stage en/of buitenlandverblijf wanneer die een extra troef of een noodzaak vormen voor het programma van individuele studenten.

Pagina 3 van 9 De commissie constateert dat de opleiding bestaat uit een aantal vaste componenten en dat studenten binnen dit kader een ruime keuzevrijheid genieten om een eigen curriculum samen te stellen op basis van de individuele specialisatie en/of interesse. Het programma-aanbod is volgens de commissie zeer breed en biedt als dusdanig weinig samenhang. Enkel tijdens de common courses ontmoeten alle studenten elkaar alsook de collega's van de opleiding Asian Studies. De commissie stelt vast dat studenten de interdisciplinariteit en diversiteit in die cursussen appreciëren omdat het hun blik verruimt, net zoals ze over het algemeen tevreden zijn met de geboden keuzevrijheid. De samenhang van de opleiding ligt volgens de commissie veeleer op het vlak van de individuele curricula, die studenten samenstellen onder de actieve begeleiding van docenten en supervisors. Dit element van coaching heeft de laatste jaren opgang gemaakt binnen de opleiding en is volgens de commissie erg belangrijk voor de borging van de samenhang van zulke geïndividualiseerde curricula. Die coherentie wordt verder geborgd door de examencommissie, die de individuele studieprogramma's goedkeurt.

Gezien de beperkte mogelijkheden voor voortzetting van de loopbaan in een promotietraject acht de commissie het geboden dat de opleiding de voorbereiding op een onderzoekgerelateerde niet-academische loopbaan gericht in het programma vormgeeft. Het contact met alumni kan volgens de commissie versterkt worden zodat ook zij een perspectief op dergelijke niet-academische loopbanen kunnen bieden.

Docenten en onderzoeksomgeving

Vrijwel alle docenten van de opleiding Midden-Oosten Studies (research) zijn aangesteld in het LIAS. Uit de bestudeerde CV's blijkt volgens de commissie dat alle docenten Midden-Oosten Studies over voldoende disciplinaire onderwijs- en onderzoeksexpertise beschikken. De docent-studentratio voor de opleiding bedraagt 1:13. De studenten zijn tevreden over de inhoudelijke en onderwijskundige expertise van de docenten, alsook over hun vaardigheden als begeleider en hun beschikbaarheid.

De academische en onderzoeksomgeving van de research master hangt nauw samen met de activiteiten binnen LIAS. Het instituut en haar School of Middle Eastern Studies zijn gevisiteerd in 2012. Volgens de Kritische Reflectie is het visitatierapport positief over de visie van het instituut op Area Studies, over de interdisciplinaire en sociaalwetenschappelijke aanpak binnen Middle Eastern Studies, en over de toenemende verbondenheid tussen Asian Studies en Middle Eastern Studies. De commissie stelt met instemming vast dat LIAS bij de verdere uitbouw van de onderzoeksomgeving rekening houdt met de aanbevelingen van de onderzoeksvisiteatie.

Instroom en rendement

De onderzoeksmaster Midden-Oosten Studies (research) wordt als zodanig sinds 2012 aangeboden – voorheen was het een onderdeel van de research master Area Studies - en kent een jaarlijkse instroom van ongeveer 10 studenten. De selectie gebeurt op basis van een uitgebreide online aanvraagprocedure, die ook motivatie- en aanbevelingsbrieven omvat, bewijs van adequate beheersing van het Engels en een overzicht van de behaalde resultaten tijdens de vooropleiding. Kandidaten worden ook geacht een onderzoeksvoorstel en geannoteerde bibliografie in te dienen bij aanvraag. De toelatingscommissie is verantwoordelijk voor de definitieve selectie. Jaarlijks wordt een aantal studenten geweigerd: de opleiding bewaakt het niveau van de instroom waarbij kwaliteit zwaarder weegt dan kwantiteit. De commissie is van oordeel dat de selectieprocedure in orde is: jaarlijks stromen er niet alleen voldoende, maar ook kwalitatief goede studenten in. De

Pagina 4 van 9 opleiding Midden-Oosten Studies (research) slaagt er bovendien in buitenlandse studenten aan te trekken: de resulterende *international classroom* komt volgens de commissie het globale karakter van de opleiding ten goede en versterkt de didactische mogelijkheden tijdens de lessen. De studenten vormen met de collega's van Asian Studies één groep die voldoende groot is om zich als cohort te manifesteren.

Het studierendement van de onderzoeksmaster Midden-Oosten Studies (research) is zeer laag. Rendementscijfers hebben betrekking op de 90 studenten van de research master Area Studies uit de jaren 2007-2011. Gemiddeld 30% van deze student rondt de opleiding af binnen de nominale duur van twee jaar, terwijl 49% hierin slaagt na drie jaar. Sommige studenten doen langer over de studie dan gepland omdat ze extra vakken en stages opnemen in de hoop op een (betere) carrière na de studie. Andere studenten kunnen omwille van het tijdstip van een voor hen zeer relevante stage het programma niet binnen de voorziene tijd afronden. Tenslotte geeft een aantal studenten aan dat er onvoldoende tijd is voorzien om een kwalitatief goede scriptie af te leveren. De opleiding beschouwt deze extra studietijd niet als problematisch, terwijl de commissie in de zwakke rendementscijfers een teken ziet van beperkte sturing door het management. Het moet voor studenten duidelijk zijn dat voor alle betrokkenen bij de opleiding de norm is dat studenten afstuderen in de nominale studieduur; verwacht kan worden dat daarvan een positief effect op het rendement zal uitgaan.

De commissie heeft voorbeelden van goede en minder goede praktijk gezien bij de ontwikkeling van cursusmateriaal en (scriptie)beoordeling. Heel wat goede praktijken zijn het resultaat van individuele initiatieven van bereidwillige docenten. Wanneer er binnen de opleiding of de faculteit afspraken gemaakt zijn rond deze goede praktijken, worden die echter niet altijd nageleefd omdat ze niet afdwingbaar zijn binnen de huidige structuren en procedures. De commissie raadt dan ook aan om de bestaande modellen van goede praktijk opleidingsbreed en zelfs faculteitsbreed ingang te doen vinden.

Samenvattend is de commissie van mening dat de onderwijsleeromgeving van de onderzoeksmasteropleiding Midden-Oosten Studies (research) voldoende is uitgebouwd. Dit positieve oordeel laat onverlet dat de commissie enkele aanbevelingen heeft gedaan op punten die nog onvoldoende uit de verf komen of nadrukkelijk meer aandacht verdienen.

Het geheel overziende beoordeelt de commissie Standaard 2: Onderwijsleeromgeving, als voldoende.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De Faculteit der Geesteswetenschappen beschikt sinds 2013 over een toetskader waarin alle afspraken ten aanzien van toetsbeleid zijn vastgelegd, zoals de constructie, afname, beoordeling, archivering en kwaliteitsborging van toetsen, en de deskundigheidsbevordering van docenten. De examencommissie is verantwoordelijk voor het bewaken van de kwaliteit van de toetsing. De opleiding Midden-Oosten Studies (research) hanteert een systeem van toetsing en beoordeling waarmee vastgesteld kan worden of studenten de kennis en vaardigheden van een bepaald vak hebben verworven en daarmee voldoen aan de eindkwalificaties die eraan verbonden zijn. De keuze van de toetsvormen is gerelateerd aan de werkvormen en de leerdoelen van de cursus. Studenten gaven aan dat zij tijdig en adequaat geïnformeerd worden over toetsvormen en -criteria. De commissie waardeert dit.

Pagina 5 van 9 In de masterscriptie wordt verslag gedaan van originele onderzoeksresultaten die onder begeleiding maar met een hoge mate van zelfstandigheid zijn tot stand gekomen. De student verwerkt oorspronkelijk bronnenmateriaal in de scriptie, dat mede het resultaat kan zijn van een onderzoeksstage / veldwerk tijdens het derde semester. Voor de beoordeling van het eindniveau van de opleiding heeft de commissie vier scripties en de bijbehorende beoordelingsformulieren bestudeerd. De commissie was het in alle gevallen eens dat de scripties van voldoende niveau waren en kon zich meestal ook vinden in het cijfer dat aan de verschillende werkstukken werd toegekend. De commissie stelt vast dat het beoordelingsformulier in sommige gevallen ontbreekt en in andere gevallen slechts summier is ingevuld. De argumentatie voor het eindoordeel is daardoor onvoldoende navolgbaar.

De commissie stelt vast dat tot voor kort de toetsing binnen de gevisiteerde onderzoeksmasteropleidingen weinig systematisch was vormgegeven, maar oordeelt dat op dit ogenblik de verschillende opleidingen inclusief Midden-Oosten Studies (research) aan een inhaalbeweging bezig zijn. Ook al liet de kleinschaligheid van de opleiding voldoende informele sturing toe, dan nog zijn de recente ontwikkelingen van het grootste belang om naar een helder en consistent toetssysteem te evolueren. Het element dat volgens de commissie binnen de nieuwe toetssystematiek nadrukkelijk meer aandacht vereist, is de systematische kwalitatieve feedback op scripties.

Volgens de Kritische Reflectie was het aanvankelijk de bedoeling om studenten op te leiden voor een promotietraject. Met het wegvallen van heel wat gefinancierde promotieplaatsen, is het programma nu vaak een opstap voor studenten naar functies op academisch niveau die een wetenschappelijke denkwijze en uitdrukkingsvaardigheid vereisen. Niettemin stelt de commissie met genoeg vast dat ongeveer een derde van de alumni erin slaagt door te stromen naar een promotieplaats aan de eigen instelling of in het buitenland (Berlijn, Münster, Parijs), terwijl andere alumni kandideren maar niet geselecteerd worden.

Andere studenten vinden in de meeste gevallen aansluiting op de arbeidsmarkt buiten het academische werkveld. De commissie is van mening dat de opleiding de studenten betere begeleiding kan bieden met het oog op de vormgeving van de toekomstige onderzoekgerelateerde carrière, bijvoorbeeld door studenten in contact te brengen met alumni die dat traject hebben bewandeld, en met andere professionele en academische 'rolmodellen'. De aandacht voor de aansluiting / voorbereiding op de niet-academische onderzoekgerelateerde arbeidsmarkt vormt volgens de commissie een te verwerven leerdoel c.q. eindterm die op zijn beurt getoetst moet worden.

Samenvattend is de commissie van oordeel dat het gerealiseerde eindniveau van de opleiding Midden-Oosten Studies (research) aan de maat is, maar dat het toetssysteem meer aandacht verdient aangezien het op onderdelen nog in de kinderschoenen staat.

Het geheel overziende beoordeelt de commissie Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties, als voldoende.

De commissie is op basis van het aanvraagdossier, de bestudeerde scripties, de antwoorden op de door haar gestelde vragen en de hoorzitting, positief over de aanvraag.

De beoogde eindkwalificaties (standaard 1) en de onderwijsleeromgeving (standaard 2) heeft de commissie als voldoende beoordeeld, evenals de toetsing en de gerealiseerde eindkwalificaties (standaard 3).

Concluderend is de commissie van oordeel dat de opleiding wo-onderzoeksmaster Midden-Oosten Studies (research) voldoet aan de door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie gestelde eisen aan onderzoeksmasters, zoals neergelegd in het 'Beoordelingskader onderzoeksmasters' van 22 november 2011.
De commissie kwalificeert de kwaliteit van de opleiding als voldoende.

Aanbevelingen

De NVAO onderschrijft de aanbevelingen van de commissie.

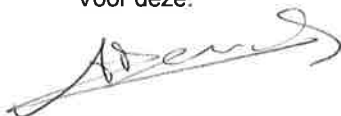
Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.10, derde lid, van de WHW heeft de NVAO het college van bestuur van de Universiteit Leiden te Leiden in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze op het voornemen tot besluit van 16 maart 2015 naar voren te brengen. Van deze gelegenheid is geen gebruik gemaakt.

De NVAO besluit accreditatie te verlenen aan de wo-onderzoeksmaster Midden-Oosten Studies (research) (120 ECTS; variant: voltijd; locatie: Leiden) van de Universiteit Leiden te Leiden. De NVAO beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als voldoende.

Dit besluit treedt in werking op 30 april 2015 en is van kracht tot en met 29 april 2021.

Den Haag, 30 april 2015

De NVAO
Voor deze:

Dr. A.H. Flierman
(voorzitter)

Ann Demeulemeester
Vicevoorzitter

Tegen dit besluit kan op grond van het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht door een belanghebbende bezwaar worden gemaakt bij de NVAO. De termijn voor het indienen van bezwaar bedraagt zes weken.

Onderwerp	Standaard	Beoordeling door het KNAW-Commissie
		<i>voltijd</i>
1. Beoogde eindkwalificaties	De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	V
2. Onderwijsleeromgeving	Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren	V
3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd	V
Eindoordeel		V

De standaarden krijgen het oordeel onvoldoende, voldoende, goed of excellent. Het eindoordeel over de opleiding als geheel wordt op dezelfde schaal gegeven.

- Prof. dr. M.J.B. Stokhof (voorzitter), hoogleraar Taalfilosofie aan de Universiteit van Amsterdam;
- prof. dr. M.B.H. Everaert (vice-voorzitter), hoogleraar Taalwetenschap aan de Universiteit Utrecht;
- Prof. dr. I. Bertels, docent Architectuurgeschiedenis en Monumentenzorg aan de Vrije Universiteit Brussel;
- Prof. dr. J.W. Bertens (adviserend lid), hoogleraar Intellectuele en Literaire Geschiedenis van de Twintigste Eeuw aan de Universiteit Utrecht;
- Prof. dr. R.B. ter Haar Romeny (adviserend lid), hoogleraar Oude Geschiedenis van het Middellandse Zeegebied en het Midden Oosten aan de Vrije Universiteit Amsterdam;
- P. Sperber MSc (student-lid), promovendus Filosofie aan de Universiteit Utrecht;
- J.W. Hengstmengel MA, MSc (student-lid), PhD-student Wijsbegeerte aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.

Vanwege zijn betrokkenheid bij de Universiteit Leiden heeft prof. ter Haar Romeny niet deelgenomen aan de behandeling van de aanvraag. De leden Bertels en Sperber hebben niet deelgenomen aan de hoorzitting maar zijn wel betrokken geweest bij de behandeling van de aanvraag en de totstandkoming van het advies.

Het panel werd ondersteund door M. Delmartino, MA, secretaris (gecertificeerd).